

PREZES
NACZELNEGO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

Warszawa, dnia 3 lutego 2012 r.

BO-060-2/12

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Odpowiadając na pismo z dnia 24 stycznia 2012 r., znak BPS/KU-034/38/6/12, dotyczące projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, uprzejmie przedstawiam co następuje:

1. Podzielić należy przyjęte rozwiązanie legislacyjne co do umieszczenia problematyki należności świadków, biegłych, tłumaczy oraz stron w postępowaniu karnym – w Kodeksie postępowania karnego oraz ujednoczenie tej problematyki w innych ustawach procesowych, przez odesłanie do zasad określonych w przepisach o należnościach tych osób w postępowaniu cywilnym, które zostały w zasadzie ujednoczone z nowo projektowanymi przepisami w postępowaniu karnym.
2. Uwagi szczegółowe do art. 1 projektu (przepisy w postępowaniu karnym) i do art. 6 (przepisy w postępowaniu cywilnym).
 - 2.1. Nowelizacja art. 86 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.), dalej określanej jako: „u.k.s.c.”, oraz odpowiednio art. 618a § 1 i 2 – przez przyjęcie, że świadczeni przysługuje zwrot kosztów podróży i zwrot kosztów noclegu – „w wysokości rzeczywiście poniesionych racjonalnych i celowych kosztów”, zamiast odesłania do zasad

obowiązujących pracowników sfery budżetowej (jak obecnie w art. 86 u.k.s.c.) – budzi wątpliwości.

Wyjaśnienie zawarte w uzasadnieniu projektu (k. 5 *in fine* i k. 6 *ab initio*), że projektowane rozwiązanie wyeliminuje konieczność sięgania do rozporządzenia wydanego na podstawie art. 77⁵ k.p. oraz do mnożników ustalonych w przepisach wydanych na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym – jest zupełnie nieprzekonywujące wobec nieostrych kryteriów przyznawania zwrotu kosztów, a mianowicie, że mogą być one „racjonalne i celowe”. Rozwiązanie takie doprowadzi do niekończących się zażaleń co do kryteriów celowości i racjonalności poniesionych kosztów, co niepotrzebnie zwiększy obciążenie sądów i innych organów obowiązanych do przyznawania świadkom zwrotu kosztów podróży i kosztów noclegu.

Ponadto zwraca się uwagę, że redakcja nowo projektowanych przepisów mówi o „kosztach przejazdu własnym samochodem lub innym odpowiednim środkiem transportu”. w uzasadnieniu projektu znajduje się cytat, w którym pominięto wyraz „odpowiednim” (k. 5). W obu tych redakcjach nie wiadomo, czy użycie np. własnego samolotu pozwoli świadkom na ubieganie się o zwrot kosztów. Zauważa się przy tym, że art. 618a § 2 projektu przewiduje zwrot kosztów utrzymania tylko wówczas, jeżeli mieszczą się one w kosztach noclegu. Zasadę tę wprowadza się również do art. 85 ust. 2 u.k.s.c., co stanowi oczywiste pogorszenie sytuacji świadków w postępowaniu cywilnym, którym dotychczasowy przepis art. 86 ust. 2 u.k.s.c. zapewniał zwrot kosztów utrzymania.

Uzasadnienie projektu do tej kwestii nie odnosi się, ale w art. 618g § 1 projektu przyznano biegłym i tłumaczom zwrot kosztów utrzymania.

- 2.2. W art. 618g pomiędzy § 1 i § 2 występuje rozbieżność. Według treści § 1 biegłemu lub tłumaczowi przysługuje m.in. zwrot kosztów utrzymania. § 2 tegoż przepisu stanowi, że zwrotu kosztów dokonuje się wg zasad określonych w art. 618a § 1 i 2. Przepis § 2 art. 618a stanowi, że zwrot kosztów utrzymania przysługuje tylko wówczas, jeżeli mieszczą się one w kosztach noclegu.

Zastrzeżenia co do prawidłowości regulacji zawartej w art. 618a § 2 projektu, ograniczającej zwrot kosztów utrzymania, zamieszczono w pkt 2.1. uwag.

- 2.3. Nowo projektowany art. 618h § 1 (i odpowiednio art. 90a ust. 1 u.k.s.c.) przewidują, że biegłemu lub tłumaczowi wezwanemu przez sąd lub organ prowadzący postępowanie przygotowawcze, w razie nieskorzystania z jego usług przysługuje wyłącznie zwrot utraconego zarobku lub dochodu.

Regulacja ta stanowi znaczne pogorszenie sytuacji biegłych i tłumaczy w stosunku do dotychczasowej regulacji w postępowaniu cywilnym, ponieważ obowiązujący obecnie przepis art. 89 ust. 2 i 3 stanowi, że osobom tym przysługuje prawo do zwrotu kosztów podróży oraz zwrot kosztów noclegu.

Wydaje się, że zasady wynagradzania świadków oraz biegłych i tłumaczy powinny być zbieżne i regulacja zawarta w art. 618h (i w art. 90a ust. 1 u.k.s.c.) powinna odpowiadać regulacji z art. 618c § 1 projektu.

Ponadto zauważa się, że w art. 618h § 2 zawarte jest odesłanie do art. 618b § 3, w projektowanym u.k.s.c. art. 90a brak jest takiej regulacji.

Uzasadnienie projektu tej kwestii nie wyjaśnia.

- 2.4. Art. 618k § 1 projektu nie przewiduje rozwiązania znajdującego się w art. 93 u.k.s.c., że należność wymienionym tam osobom może przyznawać również referendarz sądowy.

Instytucja referendarza sądowego jest szeroko wykorzystywana w postępowaniu cywilnym i wobec jej uregulowania w art. 2 § 2 i art. 149 i nast. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), nic nie stoi na przeszkodzie, aby czynności wymienione w art. 618k § 1 mogli wykonywać również referendarze sądowi.

- 2.5. Należy rozważyć czy w regulacji art. 618l projektu należy jako osobę uprawnioną wymieniać stronę, którą jest również oskarżyciel publiczny, czy raczej pokrzywdzonego, który może występować w różnych rolach.

Do rozważenia jest też odpowiednie wykorzystanie rozwiązania przyjętego w art. 91 u.k.s.c.

3. W art. 2 projektu, dotyczącym nowego brzmienia art. 56 § 1 k.p.a., w § 1 zdanie pierwsze zamiast wyrazów: „koszt podróży”, winno być: „koszty podróży”.
4. W art. 2, 3 i 5 pkt 2 projektu zawarte jest odesłanie do przepisów o „należnościach świadków, biegłych, tłumaczy i stron w postępowaniu cywilnym”. Cytowane odesłanie jest wprawdzie identyczne z treścią tytułu działu 2 (art. 85 i nast. u.k.s.c.), ale w rzeczy samej przepisy te nie znajdują się w „postępowaniu cywilnym”, czyli w Kodeksie postępowania cywilnego, którzy odsyła w tym zakresie do przepisów odrębnych (art. 98 § 4 k.p.c.), a w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, tak też kwestia ta jest ujęta w art. 1. Dlatego też w cytowanym wyżej odesłaniu wyrazy: „w postępowaniu cywilnym”, powinny być zastąpione wyrazami: „w sprawach cywilnych”.

Z wyrazami szacunku

PREZES
Naczelnego Sądu Administracyjnego

prof. Roman Hauser